

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e. V.

684 Hüttenfeld über Lampertheim

Schloß Rennhot - Telefon 22

ROMUVA

Nr. 3 (98) 1968 kovo 25

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žinomis, maloni-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

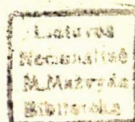
JUBILIEJINIŲ METŲ ŽENKLE

Vasario 16 sujungia visus lietuvius, nežiūrint jų politinių ar pasaulėžiūrinių skirtumų vienumon. Vasario 16 yra simbolis lietuvių tautos laisvės troškimo, yra apvainikavimas ilgų, sunkių ir kruvinių kovų už teisę niekieno nevaržomai ramiai gyventi ir kurti. Todėl ir šiandien, nors Lietuva yra ir vėl svetimųjų pavergta ir kankinama, nors neturime nepriklausomo gyvenimo, mes iškilmingai minime tą dieną, nes ji kartu mums reiškia ir įpareigojimą dėti visas pastangas, kad Vasario 16 pasikartotų, kad Lietuva užimtų jai prideramą vietą laisvųjų tautų tarpe.

Mes matėme praeityje ir matome šių dienų pasaulyje, kad visos tautos stengiasi sukurti ir savo valstybę. Valstybė yra aukščiausia organizacinė forma, kokią tauta gali pasiekti. Tik sukurdamą valstybę, tauta gali pilnai save išreikšti, gali pilnai sužibėti savo kultūriniais laimėjimais. Be valstybės tautos dažnai miršta. Todėl ir mūsų pastangos atgauti nepriklausomą valstybę yra dedamos pirmoje eilėje ne todėl, kad ten pagerinus gerbūvį, atgavus ar įsigijus kokias nors geras vietas, bet todėl, kad mes matome, jog lietuvių tautos pajėgumas ilgainiui tegalės išsilaikyti tik savoje laisvoje valstybėje.

Nekartą lietuvių ištvermė buvo bandoma kalaviju, botago smūgiais ir nelaisvės pančiais. Nekartą lietuviui širdį sopėjo netekus gimtojo žodžio, sūnaus savanorio ar laisvo rytojaus. Į visą tai lietuvis atsakė ryžtinga kova už geresnę, gražesnę ateitį. Ir šiandien mes, susirinkdami minėti Vasario 16, neaimanuojuame, neverkiame ir nedejuojame, bet susimąstome bei pasiryžtame ir ateityje dirbti savo tautos gerovei.

xxx^xxxx^xxxx^xxxx^x

PAREIŠKIMAS LAISVOJO PASAULIO IR PAVERGTIEMS LIETUVIAMS

Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakties minėjimo dalyviai Vokietijoje, Manneime, 1968 metų kovo mėnesio 2 dieną, sveikina visus tautiečius, nepailstamai siekančius nepriklausomos, demokratinės Lietuvos atstatymo.

VASARIO 16-SIOS AKTAS, kurio garbingoji 50-tųjų metinių sukaktis šiemet visame pasaulyje iškilmingai minima, yra reikšmingas naujais laikų tautų istorijos įvykis, išreiškęs visuotinių tautų troškimą turėti savo nepriklausomą valstybę ir joje demokratiškai tvarkytis.

Po daugiau kaip šimtmetį trukusios okupacijos ir laisvės kovų Lietuva atstatė savo nepriklausomą valstybę ir atgavo sau priklausančią vietą tarptautinėje bendruomenėje, kaip lygi tarp lygių ir laisva tarp laisvų.

Šiandien šitą nenusavinamą lietuvių tautos teisę vėl varžo Sovietų Sąjunga, kuri, pasinaudojusi laikine Vakarų demokratijų nesėkme ir Hitlerio-Stalino paktu sudarytomis sąlygomis antrojo pasaulinio karo metu įvykdė Lietuvos okupaciją ir iki šiol ją tęsia.

Nors Lietuvos pavergėjas ir jo talkininkai dabar skelbia, kad tik sovietinėje okupacijoje lietuvių tauta įgijusi tikrąją valstybingumą ir nepriklausomybę, tačiau visi mato, kad Lietuva verčiama klausyti vyriausybės, kuri veikia ne sostinėje Vilniuje, bet Maskvoje, ir savo sudėtyje neturi nė vieno lietuvių; kad Lietuvos vieta Jungtinėse Tautose, Europos Taryboje ir kitose tarptautinio bendradarbiavimo organizacijose šiandien tuščia arba uzurpuojama sovietų; kad Lietuvai niekur neleidžiama viešai pasirodyti savo vardu, su savo senuoju valstybiniu ženklu - Vytimi.

Tokiu pat pasityčiojimu skamba sovietų tvirtinimai, kad jie įvedė demokratiškiausiąją pasaulyje santvarką, nors visi mato, kad ją remia tik okupacinės kariuomenės ir policijos jėga, nuslopinusi pagrindines žmogaus teises, ypač tikėjimo, spaudos ir draugijų laisvės srityse.

Akivaizdoje tokios padėties lietuvių tauta yra labiau kaip betkada pasiryžusi siekti savo nepriklausomos demokratinės valstybės idealo, kaip ją nubrėžė istorinis Vasario 16-sios aktas. Nors suvaržytas ir išniekintas, nepriklausomos Lietuvos valstybingumas nėra miręs ir palaidotas. Jis gyvas didžiųjų demokratijų atsiskaityme pripažinti smurtinį inkorporacijos aktą. Jis gyvas nesuskaičiuojamomis laisvės kovos didvyrių ir kankinių aukomis, kurių atminimą gerbia visi laisvę mylintys žmonės. Jis gyvas neatlyžtamai vedamoje kovoje už Lietuvos nepriklausomybę.

Toji kova vyksta krašte ir toli už jo ribų. Jai negali būti niekas abejingas, kam brangi lietuvių tautos teisė spręsti savo pačios likimą, kam rūpi taika pasaulyje, kam rūpi teisė ir teisingumu paremti tautų santykiai, kam rūpi antrojo pasaulinio karo ir jo nusikaltėliškųjų sukėlėjų sąmokslų padarinių pašalinimas.

Su dėkingumu prisimename demokratinių jėgų paramą lietuvių tautai, siekiant įgyvendinti didįjį Vasario 16-sios akto idealą. Jos prašome ir toliau, ligi vėl bus atstatyta sulaužytoji teisė ir teisingumas.

Tegyvuoja nepriklausoma demokratinė Lietuva!

x-x-x-x-x-x-x

CENTRINIS VOKIETIJOS LIETUVIŲ MINĖJIMAS MANNHEIME

50-ties metų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo jubiliejų minėjo beveik visos Vokietijos Lietuvių Bendruomenės apylinkės. Tačiau, kaip ir kiekvienais metais Krašto Valdyba surengė vieną platesnio masto iškilmingą paminėjimą.

1968 m. kovo 2 dieną į Mannheimo Kolpinghaus rinkosi gausūs būriai lietuvių bei svetimtaučių ir bematant užpildė visą virš 500 žmonių talpinančią salę. Vasario 16 kiekvieno lietuvių širdyje yra įsirėžusi kaip vilties ir džiaugsmo šventė, įprasminanti jo kaip išeivio gyvenamą ir gaivinanti tikėjimą į Lietuvos prisikėlimą. Todėl Vasario 16 šventės lietuvių yra gausiai lankomos, nežiūrint kartais ir labai didelių nuotolių. Mannheime matėsi svečių iš Šveicarijos ir iš Hamburgo, iš Mūncheno, Stuttgarto ir Kėlno, apie apylinkinės vietoves r. nekaltant.

Minėjimas prasidėjo vėliavų įnešimu, maldų sukalbėjimu ir K. H.thes ir Joachimo B.üttnerių atlikta G. F. H.ändelio sonatos g-Moll čeliui ir pianinui ištrauka. Atidarymo žodį tarė Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas inž. J. K. Valiūnas. Jis perskaitė visą eilę sveikinimų, jų tarpe pabėgėlių ministerio Kai-Uwe von Hassel, aukštų katalikų bei evangelikų dvasiškių, valdžios pareigūnų, pasveikinc susirinkusius tautiečius ir svečius, jų tarpe Nordbadeno regierungspraesidiumo atstovą Regierungsdirektor Mock, latvių, lenkų ir vengrų atstovus.

Paskaitą skaityti buvo pakviestas Bonnos universiteto prof. ir Baltų instituto direktorius dr. Zenonas Ivinskis. Paskaitininkas savo pilnu energijos žodžiu vokiečių ir lietuvių kalbomis apmetė trumpai lietuvių tautos istorinį kelią paskutinių šimtmečių bėgyje ir palietė visą eilę dabarties problemų. Jis apgailestavo, kad šių dienų Pabaltijo likimas niekam nėra įdomus ir apie jį nekaltama.

Vasario 16 lietuviams yra svarbi diena, nes tada jų savos ir nepriklausomos valstybės siekimas tapo realybė. Lietuva savo nepriklausomybės metais išgyveno didelę ūkinę ir kultūrinę pažangą, todėl ji yra visų lietuvių idealas. Toliau profesorius atmetė sovietų vis kartojamą tezę, kad Lietuva savanoriškai įsijungusi Sovietų Sąjungon. Kultūrinį pasaulį turėtų imti baimė nuo tos dienos, kada nusikaltimai staiga nebebus vadinami nusikaltimais. Toliau buvo pabrėžta lietuvių tautos teisė į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą. Dabar yra kantraus laukimo, bet ne kantraus liūdesio laikas. Mes niekad nepaliausim skelbė laisvam pasauliui mums padarytas skriaudas ir prašę, suprasti mūsų kenčiančią tautą.

Gausiais plovimais palydėtą paskaitą prof. Ivinskis baigė šiais žodžiais: "Mes niekuomet neprarasime viltieskad būsime laisvi, kad turėsime savo visuomeninę tvarką, kad skriauda bus atlyginta, kad žmogaus garbė bus restauruota, kad grįšime savon tėvynėn".

Po pertraukos sekė meninė programa. Pradžioje solistė Janina Lius-tikaitė savo sodriu balsu žavėjo klausytojus dainomis: Tykiai, tykiai (B. Budriūno), Šauksmas (B. Budriūno), Oi, laukiau, laukiau (S. Gailevičiaus), O, tėvynė manoji (S. Čerienė) ir arijomis iš: La Boheme (G. Puccini), Adriane Lecouvreur (F. Cilea), Margarethe (Ch. Gounod) ir La Wally (A. Cataloni).

Tarp solistės dainų ir arijų pasirodė Vasario 16 gimnazijos choras vadovaujamas muz. W. Banaičio su sekančiomis dainomis: Leiskit į tėvynę, Teka saulė, Šeriau žirgelį ir Per tamsią naktelę.

Meninę programą užbaigė Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė, vadovaujama mkt. E. Tamošaitienės su sekančiais šokiais: Suktinis, Kepurinė, Malūnas, Blezdingėlė, Kalvelis ir Klumpakojis.

Pareiškimą laisvojo pasaulio ir pavergtiems lietuviams perskaitė vienas Vasario 16 gimnazijos mokinys. KV pirmininkas inž. J. K. Valiūnas tarė padėkos žodį atsilankiusiems ir dalyvavusiems programoje. Minėjimas buvo užbaigtas vokiečių ir lietuvių tautos himnais.

Minėjimas paliko visiems gilų išpūdį. Dar ilgai po programos matėsi tautiečių, kurie šnekučiavo, tarėsi ar kitaip bendrai leido laiką.

Minėjime dalyvavo visa eilė vokiečių laikraščių korespondentų, kurie pozityviai aprašė vykusį minėjimą ir bendrai palietė dabartinę Lietuvos problematiką. Straipsniai pasirodė: Mannheimer Morgen (4.3.68), Rhein-Neckar-Zeitung (4.3.68), Südwestdeutsche Allgemeine Zeitung (4.3.68), Darmstädter Echo (5.3.68), Badische Volkszeitung (5.3.68), Lampertheimer Zeitung (2.3.68).

VASARIO 16 MINĖJIMAI LIETUVIŲ LS DALINIULOSE PRIE JAV ARMIJOS

Šiuo metu veikia dar trys lietuvių LS daliniai prie JAV armijos, tai Schwetzingene, Kaiserslauterne ir Darmstadte. Visi trys iškilmingai minėjo Nepriklausomybės paskelbimo jubiliejų. Programą visur atliko Vasario 16 gimnazija.

Paskaitas skaitė gimnazijos direktorius V. Natkevičius. Jis žvelgė į Lietuvos kelią per 50 metų, iškėlė jos tragiškus ir heroiškus momentus atskiruose laikotarpiuose, parodė, ką lietuviai atsiekė ryžtingai kovodami ir ką prarado neapsispręsdami. Galop paskaitininkas atkreipė dėmesį į Vasario 16 gimnaziją, kuri lietuviams suteikia galimybę mokinti ir auklėti savo vaikus lietuviškai ir tuo palaikyti savo tautiškumą.

Meninėje programoje gimnazijos mokiniai, vadovaujami mok. E. Tamošaitienės, vedė žiūrovus į nepriklausomą Lietuvą, ragino grožėtis jos puošnumu, liudijo jos laimėjimus ir jai padarytą ir tebedaromą skriaudą, skatino laisvės viltį, kvietė bendron maldon į Galingąjį Dievą.

Antroje meninės programos dalyje tautinių šokių grupė sušoko

- 5 -

Kepurinę, Lenciūgėlį, Kalvelį, Suktinį ir "Barė ponas katinėlį".
Programą žiūrovai palydėjo gausiais plojimais.

Schwetzingene, 8951 LS dalinyje, minėjimas įvyko 1968 vasario 16.
Minėjimui vadovavo kuopos vadas kpt. Jonas K. Valiūnas. Po oficialios dalies ir svečių pavaišinimo sekė bendras pasižmonėjimas klube.

Prieš minėjimą kat. pamaldas laikė kun. Br. Liubinas.

Kaiserslauterne, 8593 LS dalinyje, minėjimas įvyko 1968 vasario 17. Minėjimą ruošė (ne, kaip pereitose informacijose buvo klaidingai parašyta Kaiserslauterno valdyba) 8593 LS kuopa ir jam vadovavo tos kuopos vadas kpt. Juozas Venckus.

Po programos ir svečių pavaišinimo sekė šokiai ir dainos klube.

Darmstadte, 2040 LS dalinyje, minėjimas įvyko 1968 vasario 23 d. Minėjimui vadovavo kuopos vadas kpt. Marijonas Petkūnas. Po programos ir vaisių taip pat buvo linksmintasi ir dainuota.

Pamaldas kat. prieš piet laikė tėv. A. Bernatonis.

~~~~~

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų paminėjimas įvyko š.m. vasario 16 d. Po vėliavos pakėlimo ir pamaldų, kurias katalikams laikė tėv. A. Bernatonis, mokiniai ir svečiai rinkosi į didžiąją gimnazijos salę išklaudyti šventei pritaikytos paskaitos ir pasižiūrėti mokinių meninės programos.

Gimnazijos direktorius V. Natkevičius pasveikinęs svečius perdavė žodį šios dienos paskaitininkui Pavergtųjų Europos Tautų biuro Bonnoje vedėjui W. Banaičiui. Paskaitininkas energingu, bet labai nuoširdžiu žodžiu, išeidamas iš savo pergyvenimų, vaizdžiai išryškino Vasario 16 prasmę.

Po paskaitos gimnazijos mokiniai, paruošti mok. E. Tamošaitienės, proza, poezija ir dainomis atskleidė Lietuvos kelią į nepriklausomybę, jos žydėjimą laisvės metu ir kančias tapus vėl pavergtai. Viskas baigėsi išpūdinga giesme O Dieve galingas ir Tautos Himnu.

x-x-x-x-x-x-x-x-x

BAIGIASI REMONTAI

Keletą mėnesių užtrukę gimnazijos bendrabučio prausyklų ir tualetų pagrindiniai remontai eina į pabaigą. Teko idėti dvi lubas bei visiškai naujai įrengti tris prausyklų ir tualetų patalpas.

MŪSŲ APYLINKĖSE

50-čio minėjimas Mūnchene

Kad šiais metais Mūnchene Nepriklausomybės sukaktis bus minima ypatingiau, jau buvo matyti iš puošniau atspausdintų kvietimų ir prie jų pridėto mūsų veiksmų Vašingtone paskelbto manifesto.

Vašario 16 rytą visų mintys buvo toli nukeliavusios į 1918 metus. Šeimose, kam nereikėjo į darbą skubėti, buvo šventiškai paruoštas pusryčių stalas. Geri vaikai pasveikino savo tėvelius. Susijaudinimas, liūdesys ir vilties kibirkštėlės keitėsi ne vieno akyse. Buvo ir tokių, kurie sveikino savo draugus, pasiekiamus telefonu - lietuviškos plokštėlės garsais: "Prezidento Smetonos maršu", "Kur lygūs laukai" ar liaudies dainų potpuri. Ir tada ilgesinga ašarėlė driekėsi skruostais...

7 val. vakaro, daugiau negu bet kada lietuvių skubėjo tramvajais ir automašinomis į "Susitikimo namus". Čia jau žėrėjo auksinėmis raidėmis išrašytos sukakties datos tarp gėlių ir vėliavų. Atvyko gražus būrelis ir svečių užsieniečių - vokiečių, ukrainiečių, lenkų, estų, latvių.

Apylinkės pirmininkas A.Brakauskas sveikino visus dviem kalbom. Nuskambėjo Tautos himnas ir dr.J.Grinius pradėjo paskaitą apie laisvės viltis Lietuvai. Gerai, kad ELTA buvo paruošusi ir Kr.Valdyba išsiuntinėjusi apylinkėm vokiečių atsiliepinimus apie lietuvių geradarystes pokario metais Lietuvoj. Tat svečiai nenuobodžiavo ir juos įdėmiai skaitė. Skaitė ir sukakčiai paruoštus atsišaukimus.

Po paskaitos sveikino prasmingom, ne trafaretinėm kalbom: Užsieniečių Pabėgėlių Centrinės dr-jos vicepirmininkas ir drauge Ukrainiečių Centr.Komiteto pirmininkas magistras A.Melnyk; Baltų-Vokiečių dr-jos reikalų vedėjas A.Grūnbaum; latvių atstovas Kraisbergs. Lietuvių geradarė p-lė E.Wagner padovanojo 50 žiedų puokštę. Už sveikinimus ir gėles padėkojo apyl.valdybos sekr.R.Hermanas, kuris toliau vadovavo meninei programai.

Jis pristatė solistę Janiną Liustikaite su akompanatorium prof. Hanno Blaszcze. Publika šiltai priėmė 8 Šimkaus, Kačanausko, Budriūno, Tallat-Kelpšos, Gailevičiaus, Čerienės dainas ir 3 arijas iš Bohemos, Fausto bei Adrianos Lecouvreure.

Tarpais patriotinių eilėraščių deklamavo V.Hermanaitė, R.Pauliukevičiūtė ir J.Barasaitė.

Po programos vyko ilgai nusitęsęs pobūvis.

Laisvės viltys Lietuvai

Lietuvos Respublikos 50 metų sukakties proga Mūncheno lietuviams Vasario 16 dieną "Susitikimo namuose" dr.J.Grinius skaitė paskaitą apie laisvės viltis Lietuvai. Pradžioje prelegentas pastebėjo, kad žmonijos istorija nevyksta nei grynai racionaline, nei irracionaline kryptimi. Todėl šios brangios sukakties dieną, kai vieni lietuviai yra komunistų rusinami bei bolševikinami, kiti, laisvę mylį, sensta ir miršta, o tretį, jaunesnieji, nematydami Lietuvai greitos laisvės, nusigręžia nuo mūsų tautos interesų, reikia bent prabėgomis peržvelgti racionaliuosius motyvus, kurie gali sustiprinti lietuvių laisvės viltis.

- 7 -

Vieną tų vilčių mums duoda pasaulio tautų suartėjimas ir jungimasis, kuriam kadaise norėjo vadovauti komunistai, bet kuris vyksta sparčiau laisvėj be jų. Šito proceso srovėj Sovietų Sąjunga nebepajėgia pavergtų tautų išlaikyti aklinau uždarytų savo kalėjime, nes pro jo sienas radijo bangomis ir kitaip veržiasi tautų bei asmenų apsisprendimo ir laisvės idėjos. Bet dar daugiau vilčių Lietuvos laisvei teikia istorijos paliudytas vyksmas, kad visos imperijos, pastatytos ant tautų pavergimo, neišvengiamai griūva ir nyksta. Seniau tokios galingos ir baisios imperijos kaip Egipto, Asirijos, Romos, Bizantijos, Čingischano ir Tamerlano turėjo žūti. Dar daug kas prisimename Vokietijos, Prancūzijos ir Anglijos imperijas, kurios sunyko paskiausiai. Dabar beliko tik Kinijos (seniausia) ir Sovietų Sąjungos imperijos, kurių priešingumai auga, nes nėra ko norėti, kad seniausioji pakęstų savo konkurentę.

Tačiau imperijos dažniausia dėl išviršinių konkurencinių smūgių negriūva. Dar reikia joms vidinės dezintegracijos, arba, kitaip tariant, idėjinio ir moralinio puvimo, kad išviršiniai smūgiai sugriautų patęrusias sienas. Sovietų Rusijoje tą pūdinimo procesą atlieka privilegijuota raudonoji klasė, kuri trukdo vidaus raidą ir begina savo interesus. Sovietų imperijos piliečiai tai mato, o "sielų inžinieriai" rašytojai tuo piktinasi ir tai viešai demaskuoja. Jei raudonieji didžiūnai nepaklausys Džilo, jie gaus smūgį iš lauko. Jis bus jiems mirtinas, nes Sovietų imperija, kaip kiekvienas žmogiškas kūrinys, rodo senėjimo ženklų. Senatvės procesą paprastai pradeda "eretikai", kurie pamato sustingimą pirmieji. Tokiais komunistų pasauly yra Tito ir Maocetungas. Juk pagal šį dabar orientuojasi Europoj barzdotas ir gauruotas studentų jaunimas, nors ir negausus. Jau tikrą susenimą parodė neseniai praėjusi Sovietų imperijos sukaktis. Jos proga iš Maskvos nebepasigirdo jokių idėjų, kurios jaudintų nekritiškas mases. Nebuvo paskelbta nė naujų priemonių senoms idėjoms vykdyti. Tai kas gi belieka imperijai, kuri buvo sukurta dinamiškos ideologijos ir turėjo ją plėsti kardu ir ugnimi? Atominė bomba to neleidžia. Telieka Sovietų imperijos kalėjimui sunykti arba griūti. Šitam momentui reikia kaip galima daugiau jaunų laisvų lietuvių, kurie padėtų Lietuvai prisikelti iš totalistinės diktatūros ir įsijungti į demokratinę jungtinę Europą.

(ELI)

x-x-x-x-x-x-x-x

Baigė studijas. Julija Vyšniauskaitė š.m. sausio pabaigoje išlaikė egzaminus ir įsigijo diplomą dolmečerės-vertėjos ir ūkinės korespondentės (Wirtschaftskorespondentin) srityse. J.Vyšniauskaitė studijuodama priklausė Vokietijos Studentų Ateitininkų Sąjungai ir aktyviai dalyvavo lietuviškuose parengimuose.

x-x-x-x-x-x-x-x

Vargo mokykla veikia. Ilgamečiui Müncheno vargo mokyklos vedėjui J.Laukaičiui dėl susilpnėjusios sveikatos atsisakius iš pareigų, mokykla kurį laiką buvo nustojusi veikti, nes nebuvo galima rasti kito mokytojo.

Pagerėjus sveikatai p.J.Laukaitis sutiko ir toliau vadovauti mokyklai, taip kad mokykla vėl veikia.

Vechta

Vechta, St.Hedwigstift senelių prieglaudoje gyvena 18 lietuvių. Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 50-ją sukaktį paminėjo pradėdami vasario 11 d., mišiomis už žuvusius už tėvynės laisvę, kurias laikė kun.P.Girčius. Vasario 16 d. vakare įvyko pagrindinis nors ir kuklus paminėjimas. St.Motūzas trumpu žodžiu atidaręs minėjimą ir jį pravedęs perskaitė Vasario 16 Aktą, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininko žodį ir brolius ir seses pavergtoje tėvynėje ir laisvajame pasaulyje. Pagerbus žuvusius už Lietuvos laisvę ir po Lietuvos Himno prie smulkių užkandų ir minkštų išgėrimų buvo šeirvniškai pabėndrauta, klausantis iš plokštelių lietuviškos muzikos bei dainų. M.Beinorienė paskaitė sukačiai pritaikytą Bernardo Brazdžionio ir Maironio poeziją. Pasidalinta mintimis tėvynę liečiančiomis temomis.

Sukakties proga, atvykęs dominikonų provinciolas, visų dominikonų vardu pasveikino ir palinkėjo pavergtai Lietuvai laisvės.

Seneliai visuomet buvo jautrūs lietuviškiems reikalams ir dažnai paremdavo lietuviškas institucijas. Šios brangios sukakties proga senukai ypatingai buvo dosnūs - suaukojo Tautos Fondui DM 659,--, Vasario 16 gimnazijai DM 300,-- ir Vokietijoje lietuviškam jaunimo laikraščiui paremti DM 100,--.

Vokiečių spauda: Nordwest Zeitung ir Oldenburgische Volkszeitung paminėdama sukaktį įsidėjo St.Motūzo drožinių nuotraukas - Laisvės statulą, komunizmo pavergtų tautų, žmogaus ir kryžiuojamos Lietuvos simbolį. Lietuvos vokiečių Heimatstimme laikraštis, paminėdamas sukaktį, įsidėjo Motūzos išleistą jubiliejinę atvirutę.

x-x-x-x-x-x-x-x-x

Stasiui Motūzui 70 metų

Stasiui Motūzui, dabar gyvenančiam Vechtos senelių prieglaudoje vasario mėn.suėjo 70 metų. Stasys Motūzas yra sąmoningas lietuvis, savanoris. Treptyje dirbo visuomeninį darbą stovyklose, o paskiau ir senelių prieglaudoje. Jis yra žinomas kaip drožinėtojas. Iš jo rankų išėjo labai gražių kryžių, figūrų, tautiniais motyvais papuošalų.

Sukakties proga, jubiliatą aplankė Hamburgo televizijos atstovai ir nufilmavo jį su visais drožiniais.

Reikia pridėti, kad Stasys Motūzas yra ir labai dosnus lietuviškiems reikalams. Paskutinė jo auka Vasario 16 proga buvo 300.- DM gimnazijai, DM 100,-- Jaunimo žodžiui ir DM 300.-- Tautos Fondui.

x-x-x-x-x-x-x-x-x

Saaro kraštas

Vasario 16 minėjimas Saaro krašte, Eiweiler/Saar.

Minėjimą surengė PLB Saaro krašto apylinkė. Pagrindinį pranešimą padarė dr.med.Vl.Raišys, kuris pasitenkino neilga, bet gana konkrečia kalba apibūdinti Vasario 16 reikšmę lietuvių tautai. Kalbėtojas kalbėjo lietuvių kalba ir dalyvavusieji vokiečių spaudos ir visuomenės atstovai smalsiai klausėsi savo stalo kaimynų-lietuvių vertimo.

Prieš tai atidarydamas susirinkimą ir plačiai apibūdindamas jo neatsiejamumą lietuvių tautiniam sąmoningumui išlaikyti svetur esantiems lietuviams, kalbėjo apylinkės pirmininkas A.Palavinskas. Buvo pabrėžtas lietuvių tautos tautinis savitumas. Kalbėtojas kalbėjo pakaitomis lietuvių ir vokiečių kalbomis, paaiškindamas skirtumą tarp pilietybės ir tautybės ir iškeldamas tai, kad tautinė priklausomybė nereikia jokių menkavertiškumų, o kaip tik rodo asmens sąmoningumą ir vertingumą. Ši problema Saaro krašto lietuviams ypač labai aktuali. Saaro krašto lietuviai visi be išimties yra Vokietijos piliečiai ir todėl kokios nors pašalpos kaip sveitintaučiai savo kultūriniais poreikiais iš krašto valdžios negauna. O vis dėlto savo iniciatyva ir lėšomis buvo pravestas iki šiol pats stambiausias susirinkimas koks Saaro krašte kada buvo. Susirinko beveik visi Saaro krašte gyvenę lietuviai ir net vokiškos kilmės asmenys, kurie neseniai iš Lietuvos atvyko. Dalyvavo apie 70 asmenų, o tai be kelių asmenų būtų visas šimtas procentų Saaro krašto lietuvių. Minėjime dalyvavo aukštas Saaro krašto vyriausybės pareigūnas Fr.Fritsch, kuris pasakė susirinkusiems kalbą pagirdamas lietuvius už jų tautinį sąmoningumą ir solidarumą. Dalyvavo taip pat Saaro krašto laikraščio "Saarbrücker Zeitung" kultūrinio skyriaus redaktorius p.Schwertner ir Saaro Krašto "Junge Union" partijos pirmininkas, p.Veškalnys(Weschkalnys), kuris atvyko tyčia į šį susirinkimą, kad išgirstų savo tėvų kalbos skambesį, dainų grožį ir pamatyti bent dalį papročių. Tai jaunas vyriškis, kilęs iš Virbalio ir vaikystėje, baigiantis karui, neteko tėvų. Išaukęs pas svetimus, jis jau nieko neprisimena kas būtų lietuviška, bet pavardę nešiojans pasididžiudamas jos lietuviškumu. Pagaliau trumpu žodžiu visus dalyvius pasveikino p.Schwertner ir p.Veškalnys, o po to salėje nuskambėjo Lietuvos himno garsai. Aidint Himnui ne vienas ieškojosi nosinaitės ir šluostėsi akis, o "Saarbrücker Zeitung" pirmadienio laidoje, aprašęs visą šventę, nepamiršo pridurti, kad : "...die Anwesenden hörten ergriffen ihre Nationalhymne". Vėlai po pusiaunakčio skirstėmės į namus gerai pasilinksminę ir tvirtai nusprendę ateity dažniau susitikti ir tarpusavy bendrauti tuo palaikant savo papročius ir kalbą.

A.Palavinskas

X-X-X-X-X-X-X

Hamburgas

Jubiliejinis Lietuvos nepriklausomybės paminėjimas Hamburge įvyko š.m.vasario 17 d. miesto muzikos salėje. Minėjimą atidarė apylinkės valdybos vicepirmininkas Leonas Norkus. Nuskambėjus Lietuvos Himnui, sveikinimo žodį tarė Hamburgo vyskupas Johannes von Rudloff. Pagrindinę šventės kalbą pasakė dr.Petras Karvelis (Baden Baden) vokiečių kalba.

Po paskaitos kun.Šarka perskaitė visą eilę raštu gautų sveikinimų, jų tarpe miesto bŕmistro ir įvairių tautinių grupių. Žodžiu sveikino estai, latviai, lenkai ir vengrai.

Antrąją dalį sudarė lietuviškasis gyvojo žodžio ir dainos rečitalis. Solistė M.Pansė, lydima pianisto J.Weidler, padainavo tris liaudies dainas. Artistė Aldona Eretaitė savo deklamacijomis užbūrė publiką ir perkėlė į Lietuvą, į tuos laikus, kai ji kūrėsi, kovojo, ruošėsi taikiam gyvenimui ir paskiau turėjo daug iškentėti dėl piktų kaimynų užmačių. Izabelė Šrederienė linksmai padainavo dvi dainas. Aktorius Albinas Gedvila karštai deklamavo du eilėraščius. Minėjimas buvo užbaigtas M.Pansės solo dainomis. Visi menininkai

buvo palydėti ilgais plojimais ir apdovanoti gražiomis gėlėmis. Po minėjimo visi išsiskirstė vakarienės ar pobūviui. Minėjime dalyvavo ir spaudos bei televizijos atstovai. Ištraukas iš minėjimo programos NDR televizija rodė š.m. vasario 21 d. 18,15 val. Po minėjimo 20.00 val. toje pačioje salėje įvyko Antano Smetonos koncertas. Koncertas pilnai pavyko ir Hamburgo laikraščiuose susilaukė plataus atgarsio - gerų recenzijų.

Lebenstedtas

Lebenstedto lietuviai susirinko paminėti Lietuvos Nepriklausomybės jubiliejų š.m. vasario 13 d. 16.00 val. parapijos salėn. Susirinkusieji išklausė dr.P.Karvelio kalbos, Hamburgo apylinkės pirm. Jono Valaičio ir vietinių veikėjų J.Rupkalvio bei K.Masiliūno sveikinimų. Po to visi pasivaišino ir pasiūko grojant orkestrui. Taip pat buvo kalbėtasi ir tartasi dėl ateities veiklos. Buvo nutarta sušaukti visuotinį apylinkės narių susirinkimą ir išrinkti naują valdybą, kuri su nauja energija turėtų atgaivinti lietuvišką veiklą šiame dideliame pramonės mieste.

Köln-Bonn

Vasario 16 minėjimas įvyko 1968 m.vasario 18 dieną Don Bosco Clube. Žmonių susirinko gausiai iš artimų ir tolimesnių apylinkių. Šventei pritaikytą paskaitą skaitė gyd.J.V.Bylaitis. Paskaitininkas perdavė kruopščiai surinktą medžiagą iš Lietuvos kūrimosi ir vėlesnio gyvenimo laikotarpių. Meninę programą atliko vasario 15 gimnazijos mokiniai parodydami montažą - susimąstymo valandėlę ir pašokdami visą eilę tautinių šokių. Po programos vyko dainos ir šokiai. Prieš minėjimą pamaldas kat.atlaikė kun.J.Dėdinas, o evang. kun.J.Urdzė.

Memmingenas

Vasario 16 minėjimas įvyko 1968 m.vasario 18 d. Atidarymo paskaitą skaitė dr.J.Norkaitis iš Stuttgarto. Meninėje programoje pasirodė solistė Janina Liustikaitė iš Romos ir apylinkės lietuviškas jaunimas su montažu, dainomis ir tautiniais šokiais.

Stuttgartas

Vasario 16 minėjimas įvyko 1968 m.kovo 17 d. Kursaalėje. Šventei pritaikytą paskaitą skaitė W.Banaitis iš Bonnos. Meninėje programoje pasirodė solistė Maria Panse ir Stuttgarto radiofono kvartetas. Krašto Valdybą atstovavo jos sekretorė p.A.Grinienė iš Müncheno.

Lübeckas

Metinis Lübecko apylinkės narių susirinkimas įvyko š.m. sausio 10 d. Išrinkta nauja valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: Pranas Liegus-pirmininkas, Vanda Simon-sekretorė, Ida Klausutis - išdininkė. Į kontrolės komisiją išrinkti Horst Simon-pirmininkas ir Pranas Kotkis-sekretorius.

Hannoveris

Vasario 16 minėjimas Hannoveryje įvyko š.m. vasario 24 d. 17,00 val. Schröder svetainės patalpose. Į išpuoštą, jaukią salę susirinko apie 80 tautiečių. Minėjimą atidarė apylinkės pirmininkas J.Jakobas, pasveikino susirinkusius tautiečius ir svečius. Paskaitą skaitė V.Bartusevičius iš Hüttenfeldo. Paskaitininkas pirmiausiai vokiečių kalba nušvietė Vasario 16 reikšmę lietuvių tautai, išryškino šiandieninių minėjimų prasmę ir palietė dabartinės lietuvių padėties problematiką. Toliau lietuvių kalboje iškėlė charakteringus vyksmus vedusius prie Lietuvos nepriklausomybės ir galop svarstė lietuvių buvimo išėivijėje galimybes ir reikalingumą.

Po paskaitos į susirinkusius energingu žodžiu lietuvių ir vokiečių kalbomis prabilo kun.V.Šarka iš Hamburgo.

Po oficialiosios dalies buvo vaišintasi šeiminių iškeptais pyragais, žiūrėta skaidrių iš Lietuvos ir kt.šalių, dainuota ir šnekėta.

Hannoverio apylinkė nėra per daug gausi, tačiau vis dar gyvuoja, surengia įvairių parengimų ir gražiai bendrauja.

Antano Smetonos koncertas įvyko š.m. vasario 18 d. Beethoveno salėje. Skambino J.Haydno Sonate Nr.62 Es-Dur, L.V.Beethoveno Sonate Cis-Moll op.27, Nr.2, R.Schumanno Fantasie C-Dur op.17 ir F.Chopino 24 Preludes op.28.

Koncertas pavyko labai gerai ir susilaukė labai pozityvių ir šiltų kritikų Hannoverio spaudoje.

Hüttenfeldas

Metinis Hüttenfeldo apylinkės narių susirinkimas įvyko š.m.kovo 24. Apylinkės pirmininkas vyr.mok.S.Antanaitis atidarė susirinkimą ir pasveikino susirinkusius, ypatingai svečių Olandijos Krašto Valdybos pirmininkę p.Klevenienę. Susirinkimui vadovauti buvo pakviestas gimnazijos direktorius p.V.Natkevičius, o sekretoriauti gimn.mokinys A.Packevičius. Pareitų metų valdyba, kuri susidėjo iš mok.S.Antanaičio kaip pirmininko ir mok.A.Veršelio kaip sekretoriaus ir išdininko davė savo veiklos apyskaitą suminėdama visus nuveiktus darbus. Kontrolės komisijos pirmininkas mok.A.Krivickas pranešė, kad atsiskaitymas buvo vestas pilnoje tvarkoje.

Į naują valdybą, po karštų balsavimų buvo išrinkti mok.S.Antanaitis-pirmininkas ir kun.J.Riaubūnas-sekretorius ir išdininkas.Nauja kontrolės komisija susidės iš Krivickienės ir V.Bartusevičiaus.

Toliau nariai diskutavo ateities veiklos galimybes ir padarė visą, eilę naujų pasiūlymų. Po šių diskusijų, Olandijos Krašto Valdybos pirmininkė p.Klevenienė trumpai papasakojo apie lietuvių veiklą Olandijoje.

Po oficialiosios dalies buvo rodomi įdomūs filmai. Galop apylinkės pirmininkas pakvietė visus dalyvius kavai, kurios metu buvo toliau diskutuota įvairiais klausimais.

Reikalingas virtuvės darbininkas

Vasario 16 gimnazijos virtuvei yra skubiai reikalinga(s) darbininkė(as). Suinteresuotieji prašome tuojau kreiptis į gimnazijos vadovybę ar Krašto Valdybą. Darbas yra patogus, užmokestis geras, atostogų daug. Viengungiams gyvenamasis kambarys gali būti duodamas už labai pigią kainą.

Maincas

Isikūrė apylinkė Juozo Matulaičio pastangomis š.m.vasario 18 d. Maince įvyko mieste ir apylinkėse gyvenančių lietuvių susirinkimas, kuris nutarė įsteigti PLB apylinkę. Išrinkta ir apylinkės valdyba, kurios sąstatas yra sekantis:

Juozas Matulaitis - pirmininkas, Juozas Kriščiūnas - sekretorius, Antanas Staniulis - kasininkas. Apylinkės revizijos komisija susideda iš Juozo Černiaus - pirm. ir Lydijos Totoraitienės - narės.

Bielefeldas

Atsikūrė apylinkė. Algirdo Pacevičiaus pastangomis vėl atsikūrė Bielefeldo lietuvių apylinkė, kuri paskutiniu metu buvo nustojusi veikti. Į valdybą išrinkti: V.Švažas - pirmininkas ir A.Pacevičius - sekretorius.

Apylinkė jau gyvai reiškiasi - sušaukė susirinkimą, suregistravo narius, surinko nario mokesčių ir pramatė visą eilę ateities darbų.

J.Gronovui 80 metų

Jurgis Gronovas ilgą laiką vadovavo Neustadto-Holsteino apylinkei, kurią jis ir įsteigė. Jis buvo veiklus ir turėjo didelį pasitikėjimą ne tik lietuvių, bet ir stovykloje gyvenančių latvių bei lenkų tarpe. Jam reikdavo ir jų reikalus ginti ir tvarkyti įstaigose. Tuo laiku Neustadte veikė ir lietuvių gimnazija.

J.Gronovas yra kilęs iš Klaipėdos krašto. Jis yra gimęs 1888 m. kovo 21 d. Dėl susilpnėjusios sveikatos jis turėjo nuo apylinkės pirmininko pareigų atsisakyti.

Vokietijoje mirusių nepriklausomybės kovų dalyvių kapų priežiūra

L.K. Kūrėjų Savanorių Veteranų Sąjungos Vokietijos Skyriaus Valdyba nori suorganizuoti Vokietijoje mirusių nepriklausomybės kovų dalyvių (savanorių, karių, partizanų ir šaulių) kapų priežiūrą. Valdybai, tačiau yra žinoma tik dalis kapų. Todėl visos Bendruomenės apylinkių valdybos yra prašomos suteikti sekančias žinias apie jų apylinkėje palaidotus nepriklausomybės kovų dalyvius:

- 1/ Pavardė ir vardas, gimimo ir mirimo vietos ir datos.
- 2/ Kokiais nepriklausomybės kovų metais (1919 - 1921) tarnavo kariuomenėje?
- 3/ Kaip vadinasi kapinės, koks kapo nr. kapinių registracijoje ir kuriam laikui nupirkta kapo vieta?
- 4/ Kur gyvena artimieji, kurie galėtų suteikti daugiau žinių apie mirusįjį?
- 5/ Kas prižiuri mirusiojo kapą?

Žinias suteikti yra prašoma greitai, kad iki 1969 vasario 16 būtų suspėta sutvarkyti tų kapų priežiūrą ir sudaryti bei paskelbti Vokietijoje palaidotų nepriklausomybės kovų dalyvių sąrašą.

Žinias prašome siųsti sekančių adresu:

J.Kriščiūnas

65 Mainz, Frauenlobplatz 7.

Tautos Fondo atstovybės padėka

Nuo 1967 m. balandžio mėn. iki šios dienos Tautos Fondo atstovybė V. Vokietijoje yra gavusi aukų: PLB. Tarybos sesijos metu iš Tarybos narių ir svečių - 180 DM., iš Vechtos senelių prieglaudos St. Motūzo per du kartu surinkta 718,50 DM., pažymėtina, kad St. Motūzas ir Ant. Barkauskas paaukojo po 300.-DM., iš Bad Zwischenahn apylinkės pirm. P. Kazirskio per du kartu surinkta 179,36 DM., pirm. J. Matulaičio Mainz, Mannheim ir Hüttenfelde - 579,-DM., iš Osna-brück apylinkės per pirm. Vl. Žaliuką gauta 39,-DM., iš Bonn-Köln apylinkės per M. Kiužauską - 23,-DM., kun. dr. P. Girčius paaukojo 25,-DM., J. Medušauskas, A. Palavinskas, P. Bražinskas ir J. Karpavičius po 10,-DM. Iš viso surinkta 1.783,86 DM. Visiems aukų rinkėjams ir aukotojams Tautos Fondo atstovybė V. Vokietijoje nuoširdžiai dėkoja ir kviečia toliau remti VLIK'o darbus. Pinigus prašome siųsti šiuo adresu: 694 Weinheim/B., Volksbank Sparkonto Nr. 54671.

Apie pinigų pasiuntimą pranešti: Stp. Vykintas, 684 Lampertheim-Hütt.

Tautos Fondo atstovybė
V. Vokietijoje

MARIŪNC - KRAŠTO VALDYBOS BYLA PASIBAIGĖ

Kad išvengus nesusipratimų spausdiname vokišką sprendimo tekstą.

V e r g l e i c h :

§ 1

Die Parteien sind sich unter Aufrechterhaltung ihrer bisherigen Rechtsstandpunkte darüber einig, dass der Kläger als Mitglied bei der Beklagten ausgeschieden ist.

§ 2

Die Beklagte erklärt, dass sie dem Kläger niemals den Vorwurf einer unrechtmässigen Zueignung vereinseigenen Geldes gemacht habe. Sollte durch das Verhalten der Beklagten nach aussen hin der Eindruck entstanden sein, dass die Beklagte diesen Vorwurf erhoben hat, bedauert die Beklagte dies.

§ 3

Der Kläger erklärt, dass er mit seinen Rundschreiben vom Jahre 1965 nicht zum Schaden der Beklagten handeln wollte. Sollte der gegenteilige Eindruck entstanden sein, bedauert der Kläger dies.

§ 4

Der Kläger verpflichtet sich, der Beklagten unverzüglich sämtliche in seinem Besitz befindlichen und der Beklagten gehörenden Unterlagen, einschliesslich des Kassenbuches und der Belege der Frankfurter Ortsgruppe herauszugeben.

§ 5

Mit dem Abschluss dieses Vergleichs sind sämtliche Ansprüche zwischen den Parteien mit Ausnahme der Gehaltsfrage für den Monat Juli 1965 und der Abrechnung der Mitgliedsbeiträge der Ortsgruppe Frankfurt, über die noch keine Einigung erzielt wurde, ausgeglichen.

§ 6

Die Kosten des Rechtsstreits werden gegeneinander aufgehoben.

§ 7

Die Beklagte veröffentlicht diesen Vergleich in der nächsten Nummer ihres Informationsblattes.

v. u. g.

PER RAUDONĄJĄ KRYŽIŲ IEŠKOMI:

ANDRŪNAS, Vincas, sūn. Izidoro, gim. 6.1.1912 m., ieško sūnus Andrius
EWDOKIMZEWA, Valentina, gim. 1939 m., ieško motina
ENSELEIT, Erna, gim. 1916 m., Kudirkos Naumiesty
GINTNER, Lydia, gim. 1898 m.
JANCUKOWA - MOZ, Glavdia, duktė Siergejaus, gim. 25.5.1912 m., Leningrade
KUPCIKEVICIENE Ona, gim. Čergelytė, 1911 m. Panevėžy, ieško brolis
Dr. med. KRONGOLD, Oschia, gim. 28.12.1886 m. Gardine
MALERNYTE ar MACERNYTE, Marytė, gim. 1915 m. Kretingoje
PAITAROKAS, Augustas, noratas, gim. 12.2.1893 m. Mažeikiuose
PROKOPOVICIUS, Petras, gim. 1924 m. Zarasuose, ieško brolis Bronius
PETRAUSKAS ar PETRAUSCAS, Juozas, gim. 1916 m.
PETRAUSKAS ar PETRAUSCAS, Alfonsas, gim. 1918 m., ieško sesuo Jonė
PJALKO, Jonas, sūnus Vikentij, gim. 1911 m.
STREJMOKAS ar STREIMONAS, Viktoras, gim. 20.5.1926 m., Ukmergėje
RIMKEVICIUS, Jonas, sūn. Prano, gim. 20.10.1902 m., Jurbarko apskr.
STONCIUS ar STANCIUS, Emanuel, sūn. Leono, gim. 28.2.1927 m., Skuodp. aps.
SIMONOWIC, Jeronimas, sūn. Jurgio, gim. 7.3.1921 m., Raseinių apskr.
SAMAS, Boleslovas, sūn. Stasio, gim. 2.2.1919 m., Panevėžio apskr.
STREMONAITĖ, Janina, duktė Jono, gim. 21.8.1924 m., Ukmergėje
STREIMONAS, Viktoras, sūn. Jono, gim. 20.5.1926 m. "
SUJAITE, Vanda, gim. 1926 m. Telšiuose, ieško sesuo Jadvyga
SCUCKIS, Mustafa, sūn. Samuilio, gim. 1919 m., Alytaus apskr.
SMIDT (SMITAS) Abram, sūn. Isaako, gim. 15.7.1923 m., Panevėžio m.
TRECEKAS, Jonas, gim. 16.2.1923 m., Briniškiuose.
TROICKIJ, Nikolaj, sūn. Grogorijaus, gim. 20.12.1906 m., Klaipėdoje
VIRBALES, Henrikas, ieško žmona Virbalienė Marė.
WLASOW, Feoktist, sūn. Jono, gim. 1912 m., Mokiškio apskr.
WITORT, Česlovas, sūn. Broniaus, gim. 1895 m. Vilniuje, ieško sesuo
WILIAKIN, Zigmund, sūn. Prano, gim. 1924 m.

~~~~~